

Vraag de Vroedvrouw
medische kennis voor menselijke zorg

Afnavelen

(doorknippen van de navelstreng)

Na de geboorte van de baby stroomt er bloed van de baby door de navelstreng. Dit bloed, dat zich op dat moment nog in de placenta bevindt, maakt ongeveer 1/3 uit van het totale bloedvolume van de baby. De baby heeft dit bloed o.a. hard nodig voor het vullen van de longen en andere organen. Het terugstromen van het bloed naar de baby heet placentaire transfusie.

Tot minstens tien minuten na de geboorte kan de navelstreng nog bloed vervoeren. Als de navelstreng wit is, weet je vrij zeker dat dit proces is voltooid. Dit noemen we het **'uit laten kloppen van de navelstreng'**.

De definitie van vroeg of laat afnavelen verschilt per ziekenhuis/richtlijn/onderzoek. Soms wordt er gesproken van 'laat afnavelen' of 'uit laten kloppen', maar wordt toch al na 3 minuten de navelstreng doorgesneden.

Ken je de halve lotusgeboorte?

Hierbij wordt de navelstreng pas doorgesneden als de placenta is geboren.

Waarom is het belangrijk voor baby's dat de navelstreng uitgeklopt is?

1. hebben dit nodig voor de eerste ademhaling (vullen van de longen, maar ook andere organen) en een goede bloeddruk.
2. hebben dit nodig voor een goed Hb en goede ijzerwaarde.
3. ontvangen hun eigen stamcellen wanneer het bloed vanuit de placenta terugstroomt naar de baby. Deze stamcellen zijn essentieel voor de aanmaak van nieuw bloed en spelen een belangrijke rol bij het herstellen van celschade.
4. krijgen met dit bloed myeline wat mogelijk leidt tot betere neurologische ontwikkelingen dan als zij (hun eigen!) bloed niet ontvangen.

Er is geen bewijs voor nadelen van het laten uitkloppen van de navelstreng. Ook de mythe dat er vaker sprake is van hyperbilirubinemie (geel zien) en polycytemie als er is gewacht, is in recent onderzoek ontkracht (2, 5).

Tip:

Wil je zeker weten dat er navelstreng is uitgeklopt? Wacht tot de navelstreng wit is.

Oprichtster Vroedvrouw Margot

"Ik zet me in voor het zelfbeschikingsrecht van de vrouw én het voortbestaan van de (eerstelijns) vroedvrouw, o.a. door het verspreiden van genuanceerde & goed onderbouwde verloskundige kennis."

Vraag de Vroedvrouw

Waarom is het belangrijk voor moeders dat de navelstreng uitgeklopt is?

1. hebben mogelijk een grotere kans op een soepele placentageboorte.
2. hebben mogelijk minder bloedverlies (12).

Wat kunnen redenen zijn om de navelstreng eerder door te knippen?

1. Uit onderzoek blijkt dat de uitkomsten van een baby met asfyxie beter zijn als de baby al zijn bloed krijgt en de navelstreng dus uitgeklopt is (10). Maar in veel ziekenhuizen is dit bij baby's met een slechte start praktisch (nog) niet mogelijk.
2. Wanneer de navelstreng zo kort is dat de baby niet goed op de borst kan, is het een optie om de navelstreng eerder door te knippen, zodat de baby fijner op de borst kan liggen (6). Maar je kunt ook even wachten natuurlijk.
3. Op veel plekken wordt standaard synthetische oxytocine toegediend aan de zwangere na de baring, om de placentageboorte actief te leiden. Hierbij 'hoort' ook het doorknippen van de navelstreng binnen 5 minuten. Het idee is dat synthetische oxytocine anders bij de baby terecht komt, alhoewel dit in recent onderzoek niet aangetoond is (7,8).
4. Een manier om de mate van zuurstoftekort bij de baby te meten, is het afnemen van bloed voor pH-waarden uit de navelstreng. Hierdoor moet de navelstreng eerder worden doorgeknipt of afgeklemd. Maar, het lastige is, er is geen bewijs om dit bij een goede Apgarscore (8 of hoger bij 5 min) te doen en schaaft dus onnodig (9). En zoals bij punt 1 genoemd: baby's met een slechte start hebben juist baat bij het uitkloppen van de navelstreng.

Hoe zit het met afnemen bij een keizersnede?

Meestal wordt de navelstreng vroeg afgeklemd (11), maar het is steeds vaker mogelijk om bij een keizersnede te kiezen voor een (halve) lotusgeboorte.

LITERATUUR

1. Boere et al., 2014 – doi: 10.1136/archdischild-2014-307144
2. McDonald et al., 2013 – doi: 10.1002/14651858.cd004074.pub3
3. Xodo et al., 2021 – doi: 10.3389/fped.2021.651410
4. Andersson et al., 2015 – doi: 10.1001/jamapediatrics.2015.0358
5. Andersson & Mercer, 2021 – doi: 10.1016/j.clp.2021.05.002
6. Borlongan et al., 2015 – doi: 10.4103/1673-5374.165218
7. Sarah J. Buckley, 2015
8. Buckley et al., 2023 - doi: 10.1186/s12884-022-05221-w
9. Armstrong & Stenson, 2007 – doi: 10.1136/adc.2006.099846
10. Andersson et al., 2019 – doi: 10.1186/s40748-019-0110-z
11. Sarah Wickham, 2021
12. Botha, 1968 - doi: 10.10520/AJA20785135-44431

WIL JE MEER WETEN?

Lees het volledige artikel over Afnemen bij Vraag de Vroedvrouw.

Goed om te weten:

Deze informatiekaart is een hele korte samenvatting van ons uitgebreide artikel. Hierdoor mist de nuance die je van ons gewend bent. Deze tekst valt - net als de rest van onze artikelen - onder het auteursrecht. Gebruik de inhoud dus vooral, maar kopieer het niet.